

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 15. marts 2021
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Rune Bæk Krogh
Sagsnr.: 2021-0030-5618
Dok.: 1847404

Besvarelse af spørgsmål nr. 666 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 666 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. februar 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Jacob Guldborg Rasmussen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 666 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for retstilstanden, hvis der er optaget lån i en andens navn med forfalskede lønsedler, herunder hvem, firmaets, som har tilladt lånet, eller den person, som har fået stjålet sin identitet, der bærer bevisbyrden for, at lånet er givet på de rigtige betingelser? Vil ministeren desuden forklare i hvilke tilfælde, den pågældende, der er udsat for identitetstyveri, ikke skal hæfte for lånet, og også hvilke krav, der stilles til den låntagende virksomheder for at tjekke om den person, der lånes til, er den rigtige?”

Svar:

1. Det er grænseoverskridende at få misbrugt sine identifikationsoplysninger som for eksempel NemID og blive afkrævet penge for lån, man ikke har optaget. Jeg har stor forståelse for de ofre, som står i uvished om, hvordan de er stillet.

Som der er redegjort for nedenfor, hæfter ofre, som uforskyldt får deres identitetsoplysninger misbrugt, ikke for lån eller køb, som de ikke har selv har foretaget. Jeg mener, at de gældende hæftelsesregler på Justitsministeriet område udgør en rimelig balance mellem hensynet til ofret og til den tredjemand, for eksempel en långiver eller sælger, der i god tro disponerer i henhold til en erklæring, der er afgivet via for eksempel NemID.

Men vi skal blive bedre til at give ofre, som er kommet i klemme, rådgivning om deres stilling. Vi skal sikre, at det står klart, at man ikke hæfter for gæld, som uforskyldt er optaget i ens navn, og vejlede om, hvad man kan gøre. Justitsministeriet vil derfor sammen med Digitaliseringsstyrelsen sørge for at opdatere den borgerrettede vejledning på borger.dk og sikkerdigital.dk.

Som bekendt oplyste finansministeren den 25. februar 2021 i sit svar til Social- og Indenrigsudvalget på samrådsspørgsmål nr. L, at der er behov for at styrke vejledningen af borgere, som har fået misbrugt deres identifikationsoplysninger. Det skal blandt andet ske gennem oprettelse af en hotline. Justitsministeriet vil også bidrage til dette arbejde med henblik på at sikre bedre vejledning af borgerne.

2. Justitsministeriet skal bemærke, at ministeriet ikke er bekendt med sager, hvor forfalskede lønsedler er anvendt som identitetsdokument over for en

långiver, og at lønsedler uden supplerende identitetsdokumenter, eksempelvis NemID, ikke forekommer egnede til at godtgøre en persons identitet.

I forhold til spørgsmålet om hæftelse, hvor tredjemand misbruger en persons identifikationsoplysninger, f.eks. NemID-oplysninger, til at optage lån kan Justitsministeriet oplyse, at det er det klare udgangspunkt i dansk ret, at man ikke bliver aftaleretligt forpligtet af en erklæring, der uberettiget afgives i ens navn eller ændres efter afgivelsen. Dette gælder også over for en løftemodtager, som er i god tro.

Det beror på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om en person alligevel undtagelsesvist bliver aftaleretligt forpligtet ved misbrug af vedkommendes identifikationsoplysninger, herunder NemID-oplysninger. Efter omstændighederne kan vedkommende således blive aftaleretligt forpligtet ved at have handlet uagtsomt. I denne vurdering kan det bl.a. indgå, under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens identifikationsoplysninger, om indehaveren har haft kendskab til, at tredjemand er kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren har gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug. Vurderingen hører i sidste ende under domstolene.

Som et nyligt eksempel på denne vurdering kan nævnes Højesterets dom af 26. februar 2021, hvor en person, hvis NemID var blevet anvendt til optagelse af lån uden personens viden og accept, efter en konkret vurdering ikke på aftale- eller erstatningsretligt grundlag hæftede for lånoptagelsen over for långiverne. Dommen vedlægges til orientering.

I forhold til spørgsmålet om bevisbyrde kan Justitsministeriet oplyse, at der ikke eksisterer særlige regler for bevisbyrdens fordeling i denne typer af sager. Bevisbyrden følger dermed dansk rets almindelige udgangspunkt, hvorefter det påhviler den, der påstår at have et krav mod en anden person, at godtgøre, at kravet består.

3. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen desuden indhentet et bidrag fra Erhvervsministeriet, der har oplyst følgende:

”Erhvervsministeriet har forelagt spørgsmålet for Finanstilsynet, der har oplyst følgende:

”Virksomheder, der yder lån til forbrugere, er foruden reglerne om kreditværdighedsvurdering i kredi-

taftaleloven, underlagt regler om kundekendskabsprocedurer i medfør af hvidvaskreglerne. Reglerne om kundeskabsprocedurer har til formål at sikre, at virksomheden kender identiteten på den enkelte kunde.

Reglerne om kundekendskabsprocedurer indebærer bl.a., at virksomheden skal indhente identitetsoplysninger på kunden. Disse skal omfatte navn og cpr-nummer. Virksomheden skal kontrollere de indhentede identitetsoplysninger ved en pålidelig og uafhængig kilde. Det kan f.eks. være ved opslag i CPR-registeret, oplysninger fra Skatteforvaltningen eller offentligt udstedte legitimationsdokumenter, som f.eks. pas, kørekort eller NemID. Hvor meget dokumentation en virksomhed skal indhente vedrørende en kunde, beror på virksomhedens risikovurdering af den konkrete kunde.

Hvis en forbruger gør gældende, at et lån, der er optaget ved brug af den pågældendes NemID, ikke er optaget af den pågældende selv, er virksomheden i medfør af reglerne om god skik forpligtet til at orientere forbrugeren om reglerne på området, samt om muligheden for at få spørgsmålet om låneaftalens gyldighed prøvet ved ankenævn eller domstolene.”

Erhvervsministeriet har endvidere forelagt spørgsmålet for Forbrugerombudsmanden, der har oplyst følgende:

”Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at virksomhederne over for forbrugerne efterlever en række hæftelsesregler i lov om betalinger, der regulerer fordelingen af tabet mellem betaleren (forbrugeren) og betalingstjenesteudbyderen (typisk betalerens bank) i tilfælde af uautoriserede betalinger og andres uberettigede anvendelse af en betalingstjeneste.

Det er som udgangspunkt betalerens udbyder, der hæfter i forhold til betaleren for tab som følge af autoriserede betalingstransaktioner, jf. betalingslovens § 99.

En række særlige omstændigheder beskrevet i betalingslovens § 100, stk. 2-5, kan medføre, at betaleren selv skal bære tabet helt eller delvist (selvrisiko). Betaleren hæfter som altovervejende hovedregel med op til 375 kr., når de uautoriserede transaktioner er gennemført ved hjælp af den personlige sik-

kerhedsforanstaltning som f.eks. en pinkode eller NemID, jf. § 100, stk. 3. Betaleren kan risikere at skulle hæfte med op til 8.000 kr., eller for hele tabet selv, hvis forbrugeren selv har gjort misbruget muligt.

Hvis den uberettigede tilegnelse af den personlige sikkerhedsforanstaltning ikke kunne opdages af betaleren forud for den uberettigede anvendelse, hæfter betalerens udbyder for hele tabet, jf. § 100, stk. 8.

Betalingslovens hæftelsesregler finder dog kun anvendelse, hvis der er tale om misbrug af en betalingstjeneste. Da NemID ikke udgør en betalingstjeneste, vil misbrug af f.eks. NemID til optagelse af lån derfor kun være omfattet, hvis låneprovenuet er indsat på NemID-indehaverens konto, hvorfra vedkommende, der har misbrugt NemID'et, hæver/overfører beløbet. Den uberettigede hævning udgør i så fald en uautoriseret betalingstransaktion, som betalingstjenesteudbyderen hæfter for tabet for.””

Der kan i øvrigt henvises til besvarelsene af 11. november 2020 af spørgsmål nr. 112 og 118 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.